

Birinci Sır'da geçen üç sikke-i ehadiyet nasıl anlaşılmalıdır?

Vahid ve Ehad isimlerinin her ikisi de Allah'ın birliğini ifade ederler. Vahid ismi, Allah'ın; *"hepsi sonsuz ve mutlak olan sıfatlarında şeriki olmadığını"* yani sonsuz ilim, kudret, irade gibi ilâhî sıfatların ancak Allah'a ait olacağını ifade eder. Ehad ismi ise Allah'ın zatının birliğini, zatında şeriki olmadığını ifade eder, yani Vacibü'l-Vücut, Kadim ve Baki ancak Allaktır.

Üstad'ın verdiği misalden hareket edersek, Güneş, ziyasının her şeyi ihata etmesiyle ve sıfatlarının bütün eşyayı kaplamasıyla vahidiyete bir misal olur. Yani her şeyi ihata eden bu ziyayı, bu harareti, tamamen veya kısmen, bir başka Güneş'e vermek mümkün değildir. Bu hal Güneş'in birliğini gösterdiği gibi, her parlak şeyde Güneş'in, sıfatlarıyla ve bir nevi cilve-i zatıyla yani görüntüsüyle tecelli etmesi de Güneş'in birliğini gösterir.

Üstad, *"Ehadiyet ise her bir şeyde Cenab-ı Hakk'ın pek çok esması tecelli ediyor demektir."*(1) buyuruyor. İnsanı ilâhî isimlere bir ayna kabul edebileceğimiz gibi, yeryüzünün tamamını da bir ayna olarak düşünebiliriz. Aynı şekilde kâinatın tümünü de bir tek varlık olarak düşünüp onu da diğerlerinden daha geniş bir ayna kabul edebiliriz. Allah'ın birliğine, insan da yeryüzü de topyekûn kâinat da birer ayna olmuş olur. Hangisine baksak, O'nun birliğini okuyabiliriz. Böylece besmele *"sikke-i ehadiyetin üç mühim ukdesini irae"* etmiş, göstermiş oluyor.

(1) bk. [Mektubat, Yirminci Mektup, İkinci Makam.](#)